

โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อ คุณภาพนักเรียน*

A Causal Model of Using the Targeting Life Skills Model on Student Qualities*

จุฬาลักษณ์ โสรพาน์ (Chulalak Sorapan) ** ดร.อวยพร เรืองตระกูล (Dr.Auyporn Ruengtrakul) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพนักเรียน 3) พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 715 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านและระดับคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ปัจจัยภายในตัวนักเรียน และการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คือ ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน และปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตามลำดับ 3) โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 75.63$, $df = 59$, $p = 0.071$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.006$)

ABSTRACT

The purpose of this research were: 1) to study the level of use of the targeting life skills model for developing students' qualities and to study the level of students qualities, 2) to study the factors that affect using the targeting life skills model and to study the factors that affect students qualities, 3) to develop and examine the goodness of fit a causal model of using the targeting life skills model on student qualities. The research samples consisted of 715 students. The research findings were : 1) The level of use of the targeting life skills model for developing students qualities in all four parts are quite high. Also, the level of students qualities in all three parts are quite high. 2) The factors that affect students qualities are factors outside the students, factors within the students and using the targeting life skills model, respectively. Factors that affect using the targeting life skills model are factors within the students and factors outside the

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและความเห็นในรายงานผลการวิจัยเป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

** มหาวิทยาลัย หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

students, respectively. 3) The causal model fitted the empirical data. ($\chi^2 = 75.63$, $df = 59$, $p = 0.071$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.006$)

คำสำคัญ : รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน โมเดลเชิงสาเหตุ

Key Words : Targeting life skills model, Student qualities, Causal model

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี การสื่อสาร และเศรษฐกิจทำให้วิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ส่งผลให้คนในสังคมต้องดิ้นรนแข่งขันเพื่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น (ยงยุทธ, 2538) ท่ามกลางสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงและกำลังพัฒนานั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ก็คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่การเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนและสังคมไทยให้ครอบคลุม 3 เรื่องหลัก ได้แก่ (1) การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีทักษะชีวิต (2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เน้นการพัฒนาาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร และ (3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) จึงนับได้ว่าการศึกษาคือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายนั้น Bandura (1997) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีปัญหาทางสังคม (social cognitive theory) ไว้ว่า พฤติกรรมที่คนแสดงออกมามีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factor) และ 2) ปัจจัยอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (environmental influences) นอกจากนี้ Gagne (1965) ได้เสนอแนวความคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ 1) ผู้เรียน (learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้ 2) สิ่งเร้า (stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สื่อการสอนของครู รูปแบบการสอน 3) การตอบสนอง (response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และจากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน มีดังนี้ ความสนใจในการเรียน (Schieffele and Csikszentmihalyi, 1995 อ้างถึงใน วราภรณ์, 2536; สุนันทา, 2535; รัตนา, 2536) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Schieffele and Csikszentmihalyi, 1995 อ้างถึงใน วราภรณ์, 2536; สุนันทา, 2535; วราภรณ์, 2536; นริศรา, 2538; กรวิภา, 2546; สุนัน, 2547; พระมหาพะเต็ด, 2548; อนุศักดิ์, 2548) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว (สุนันทา, 2535; จตุพร, 2543; พระมหาพะเต็ด, 2548) การสนับสนุนของครอบครัว (สุนันทา, 2535; รัตนา, 2536; สุนัน, 2547) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน (รัตนา, 2536; จตุพร, 2543; พระมหาเสรี, 2547; สุวรินทร์, 2547; พระมหาพะเต็ด, 2548; อนุศักดิ์, 2548; วรรัตน์, 2549) เจตคติต่อการเรียน (สุนันทา, 2535;

วารสารณ์, 2536; นริศรา, 2538; จิราภรณ์, 2541; กรวิภา, 2546; สุนัน, 2547; พิชิต, 2549) การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู (พระมหาเสรี, 2547; สุวรินทร์, 2547; พระมหาพะเต็ด, 2548) สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน (ดวงเดือน, 2541)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีการเริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจังครั้งแรกเมื่อหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมา โดยมหาวิทยาลัยไอโอวาได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนขึ้น เรียกว่า Targeting Life Skills Model หรือรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนโดยมีหลักสำคัญ 4 ประการ ที่เรียกว่า 4H Clover ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ (head) 2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น (heart) 3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี (hand) และ 4) การพัฒนาการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง(health) (Baker, 2006) และจากการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีการศึกษาและรวบรวมไว้โดย Search Institute (1997) พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กและเยาวชน มี 2 ตัวแปรหลัก ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายใน มี 20 ตัว และตัวแปรปัจจัยภายนอก มี 20 ตัว เมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนและการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ พบว่า ปัจจัยร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนและการใช้รูปแบบเป้าหมายของทักษะชีวิตมีปัจจัยร่วม 7 ตัว ได้แก่ ปัจจัยภายใน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน และปัจจัยภายนอก 4 ตัวแปร ประกอบด้วย แรงสนับสนุนของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน และการอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน โดยในต่างประเทศได้มีการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาพัฒนาทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งผลที่ได้ทำให้เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาทางด้านทักษะทางอารมณ์ ความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน แต่สำหรับในประเทศไทยการนำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชนมีเพียงแค่นำรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (วารสารเพื่อนวิทยากร, 2549) และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมและโมเดลในการพัฒนาทักษะชีวิต (สกล, 2550; สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, 2550) แต่ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขโดยใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตยังไม่มีผู้ศึกษาในประเทศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข
3. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน
4. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้
ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย คุณภาพนักเรียน การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และปัจจัยภายในตัวนักเรียน

ตัวแปรแฝงภายนอก คือ ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต หมายถึง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ โดยใช้หลักการพัฒนาที่สำคัญ 4 ประการ ที่เรียกว่า 4H Clover ได้แก่

1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ (head) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ของตนเองและรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (heart) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ให้ความร่วมมือในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ สามารถแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี (hand) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการ

เรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และเป็นอาสาสมัครทำงานหรือกิจกรรมในชุมชน

4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง (health) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวิธีการจัดการความเครียดอย่างเหมาะสม รู้จักดูแลและรักษาสุขภาพตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง

2. คุณภาพนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) *คุณลักษณะด้านเก่ง มีตัวบ่งชี้ได้แก่*
(1) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม (2) ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและคิดไตร่ตรอง (3) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (4) ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบๆ ตัว (5) ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (6) ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (7) ผู้เรียนสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (8) ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ และ (9) ผู้เรียนมีความรู้สึกที่มีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

2) *คุณลักษณะด้านดี มีตัวบ่งชี้ได้แก่*
(1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ (2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (4) ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ (6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3) *คุณลักษณะด้านมีความสุข มีตัวบ่งชี้ได้แก่* (1) ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2) ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (3) ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์

จากสิ่งเสียดแทงและสิ่งมอมเมา หลีกเลียงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (4) ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น (5) ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น (6) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (7) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8) ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ และ (9) ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ต่างของท้องถิ่นและของไทย

3. **แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์** หมายถึง การที่นักเรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย โดยที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามอย่างเต็มที่ รวมทั้งคิดหาวิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ

4. **ความสนใจในการเรียน** หมายถึง การที่นักเรียนเอาใจใส่และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน มีการซักถามครูเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ มีการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เรียน และมีการตรวจทานงานหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายหลังจากทำเสร็จ

5. **เจตคติต่อการเรียน** หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกรักของนักเรียนต่อการเรียน การเห็น

คุณค่าของการเรียน รวมทั้งเห็นประโยชน์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

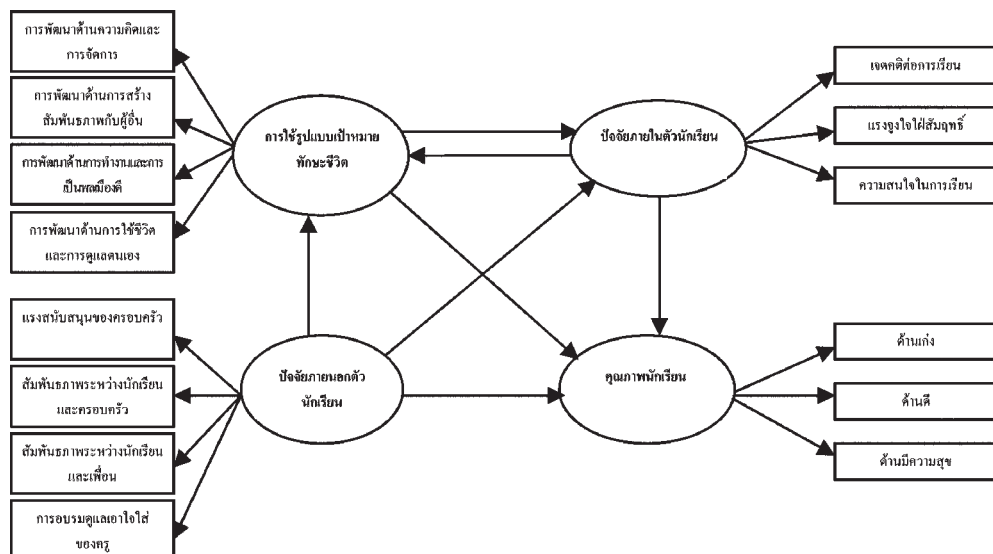
6. **แรงสนับสนุนของครอบครัว** หมายถึง การให้การสนับสนุนแก่นักเรียนในทุกๆ ด้านของบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเป็นด้านการเรียน หรือการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

7. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัว** หมายถึง การแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการเป็นมิตรที่ดี มีความรัก มีความผูกพัน มีความไว้วางใจกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียน บิดามารดาและบุคคลในครอบครัว

8. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อน** หมายถึง การแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการเป็นมิตรที่ดี มีความรัก มีความผูกพัน มีความไว้วางใจกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนและเพื่อน

9. **การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู** หมายถึง ความตั้งใจของครูในการถ่ายทอดความรู้และอบรม บ่มนิสัยนักเรียน รวมทั้งให้ความรัก สร้างความไว้วางใจ และสนใจนักเรียนทั้งในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัวของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 720 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสามขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกและขั้นตอนที่สองเป็นการสุ่มจังหวัดและโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ส่วนขั้นตอนที่สามเป็นการสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังนั้น จะได้ตัวอย่างรวมทั้งหมด 720 คน แต่ได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 715 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.31 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 715 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของนักเรียน และตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตและคุณภาพนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนา

คุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01–3.50 มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล พบว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ระดับของคุณภาพนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ระดับปัจจัยภายในตัวนักเรียนทั้ง 3 ด้าน และระดับปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูงทั้งหมด และตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย (มีค่าความเบ้เป็นลบ) และใกล้เคียงโค้งปกติ (ค่าความโด่งใกล้เคียง 0)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

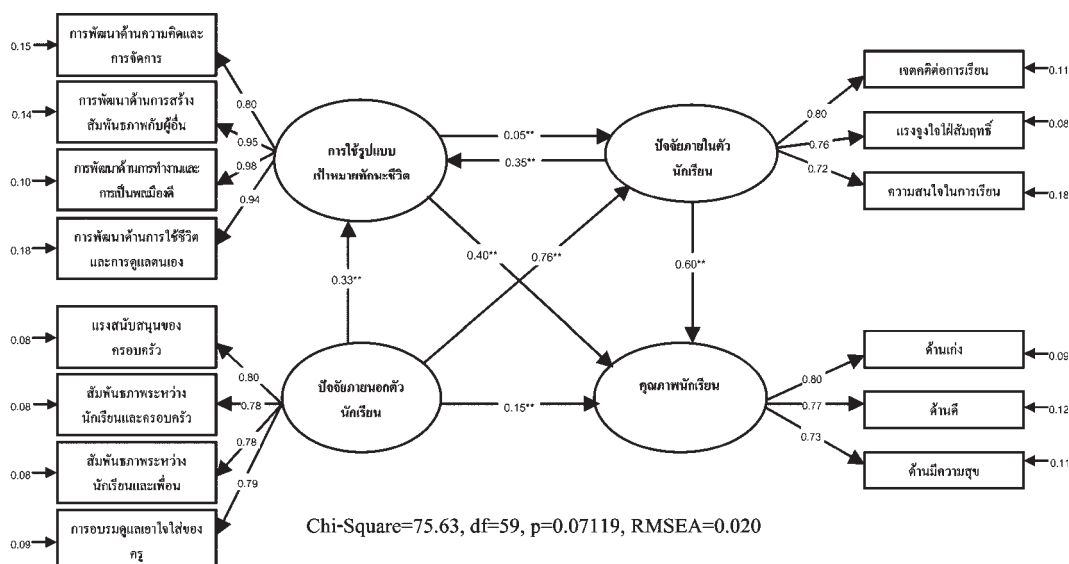
ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและระดับคุณภาพนักเรียนในด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข พบว่า ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยการพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น และการพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ ตามลำดับ ส่วนระดับคุณภาพ

นักเรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X}$ = 3.97) โดยคุณลักษณะด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.01) รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านดี และคุณลักษณะด้านเก่ง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 0.272 ถึง 0.665 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครอบครัวกับตัวแปรแรงสนับสนุนของครอบครัว ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ตัวแปรความสนใจในการเรียนกับตัวแปรการพัฒนาความสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน

คือ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน รองลงมา คือ การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อคุณภาพนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภายในตัวนักเรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยรวมสูงสุดต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียน คือ ตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตดังรายละเอียดแสดงผลการวิจัยดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1

หมายเหตุ *p < .05 **p < .01

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

ตารางที่ 1 ผลการวิจัยเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน

การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน									
1) การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ	3.89	0.54	ค่อนข้างสูง						
2) การพัฒนาด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	3.98	0.58	ค่อนข้างสูง						
3) การพัฒนาด้านการทำงานและการเป็นพลเมืองดี	4.01	0.55	ค่อนข้างสูง						
4) การพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง	4.01	0.61	ค่อนข้างสูง						
รวม	3.97	0.57	ค่อนข้างสูง						
คุณภาพนักเรียน									
1) คุณลักษณะด้านเก่ง	3.85	0.52	ค่อนข้างสูง						
2) คุณลักษณะด้านดี	3.86	0.53	ค่อนข้างสูง						
3) คุณลักษณะด้านมีความสุข	4.02	0.51	ค่อนข้างสูง						
รวม	3.91	0.52	ค่อนข้างสูง						
ตัวแปรผล	ปัจจัยภายในตัวนักเรียน			การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต			คุณภาพนักเรียน		
ตัวแปรเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยภายในตัวนักเรียน	-	-	-	0.36** (0.06)	0.01** (0.00)	0.35** (0.06)	0.75** (0.08)	0.15** (0.03)	0.60** (0.07)
การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต	0.05** (0.00)	-	0.06** (0.00)	-	-	-	0.44** (0.05)	0.04** (0.05)	0.40** (0.05)
ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน	0.79** (0.06)	0.03** (0.00)	0.76** (0.06)	0.61** (0.05)	0.28** (0.05)	0.33** (0.06)	0.87** (0.05)	0.72** (0.06)	0.15** (0.05)
$\chi^2 = 75.63, p = 0.0712, df = 59, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, RMR = 0.0057$									
สัมประสิทธิ์การทำนาย	ปัจจัยภายในตัวนักเรียน			การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต			คุณภาพนักเรียน		
R ²	0.45			0.45			0.94		
เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง									
	ปัจจัยภายในตัวนักเรียน		การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต		คุณภาพนักเรียน		ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน		
ปัจจัยภายในตัวนักเรียน	1.00								
การใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต	0.63**		1.00						
คุณภาพนักเรียน	0.92**		0.81**		1.00				
ปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน	0.66**		0.58**		0.73**		1.00		

*p < .05 **p < .01

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. การที่ระดับการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านการพัฒนาการทำงานและการเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และสามารถทำกิจกรรมเพื่อชุมชนได้ จึงได้มีการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่มทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bulton (1974) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นกลุ่มมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมมนุษย์ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะทางสังคม และด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีการกลุ่มจะช่วยให้ฝึกทักษะที่จำเป็นหลายด้าน ด้านหนึ่งที่สำคัญก็คือทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น รับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มมากกว่าส่วนตน

ส่วนระดับของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนาการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โดยได้มีการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม รู้จักดูแลและรักษาสุขภาพของตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง เห็นได้จากการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพนักเรียนของโรงเรียนโดยทั่วไป ได้แก่ กิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียน กิจกรรมกีฬาภายในกลุ่มโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตามรายงานการ

ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนสีก้าว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” ของ อำพันธ์(2550) ที่จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สภาวะแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ระดับของคุณภาพนักเรียนด้านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความสุขและมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศภายในโรงเรียน บรรยากาศภายในห้องเรียน ความสัมพันธ์กับครู และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งเมื่อนักเรียนมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนก็จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการมาเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรัตน์ (2549) ที่ศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของนักเรียนอยู่ในระดับสูง โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความสุข ได้แก่ รายรับของนักเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และการเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียน เป็นต้น

3. คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลสูงสุดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เอาใจใส่และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน มีการซักถามครูเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ มีการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เรียน และมีการตรวจทานงานหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายหลังจากทำเสร็จ รวมไปถึงมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เห็นคุณค่าของการเรียน รวมทั้งเห็นประโยชน์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข จากผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schieffele and Csikszentmihalyi (1995 อ้างถึงใน วราภรณ์, 2536) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจาก

แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคล เจตคติที่อยู่ภายในตัวบุคคลนั้น นอกจากนี้การที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ เก่ง ดี และมีความสุขนั้น เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความสนใจของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน สภาพการเรียน ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความเอาใจใส่ของครู (รัตนา, 2536; วราภรณ์, 2536; จิราภรณ์, 2541)

4. คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลจากการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต แสดงว่า หากโรงเรียนหรือครูมีการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตในการพัฒนานักเรียนทั้ง 4 ด้าน จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า คุณภาพนักเรียนส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือครู สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ (2550) ที่ศึกษาการจัดองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า บุคลากร รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน และครูมีผลต่อคุณภาพของนักเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาของชูไฮลา (2549) ยังพบว่า การนิเทศการสอนของผู้บริหารและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูมีผลต่อคุณภาพนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของนักเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือครู

5. คุณภาพนักเรียนทั้งด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน แสดงว่า หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี ก็จะทำให้เด็กเป็นคนที่มีความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Adalbjarnardottri and Selman (1997) ที่กล่าวว่า ครอบครัว และครูมีส่วนช่วยในการปลูกฝังค่านิยม พฤติกรรมต่างๆ ให้กับเด็ก การที่เด็กจะเติบโตเป็นคนดีหรือไม่ขึ้น

ขึ้นอยู่กับครอบครัวและครูเป็นสำคัญ

6. ปัจจัยภายในตัวนักเรียนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน แสดงว่า หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งเรื่องการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นอย่างดี จะทำให้นักเรียนเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และการทำกิจกรรมต่างๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shobha (1991) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียนจำนวน 9 ด้าน ผลการศึกษาปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และบรรยากาศทางสังคมของห้องเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมีการนำหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนไปใช้ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ทั้ง 4 ประการของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย อีกทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน

2. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระเรียนรู้ต่างๆ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและทักษะต่างๆ ทั้ง 4 ประการของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้ความสนใจอบรมเอาใจใส่และดูแลนักเรียนในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งควรให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ และการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรู้

4. ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและน่าสนใจ เพื่อสร้างความสนใจในการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (mix method) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการนำหลักการพัฒนาทักษะชีวิตของรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต ทั้ง 4 ประการไปใช้ในแต่ละโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ ในระดับบุคคลและระดับห้องเรียน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล HLM (Hierarchical Linear Model)

เอกสารอ้างอิง

กรวิภา สวนบุรี. 2546. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จตุพร ศิลาเดช. 2543. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราภรณ์ กุลสิทธิ์. 2541. การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูไฮลา จิตรบรรทัด. 2549. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. 2541. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นริศรา อุบล. 2538. องค์ประกอบเชิงสาเหตุด้านตัวนักเรียน แบบการคิด คุณภาพการสอนที่มีผลต่อความมั่นใจในการตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกายทิพย์ พิชัย. 2539. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระมหาเสรี ยี่พระบาง. 2547. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. 2548. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัสสรวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ธรรมรักษ์. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. 2538. กระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติ. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- รัตนา เมืองขวา. 2536. องค์ประกอบบางตัวที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางสติปัญญาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วราภรณ์ วิหคโต. 2536. การวิเคราะห์ห้ตัวแปรพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: การเปรียบเทียบระหว่างเทคนิคโอแอลเอสเซฟเพอร์เรทอเควชัน กับเทคนิคเอชแอลเอ็ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรัตน์ กัจจนภรณ์และคณะ. 2549. ระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารสารเพื่อนวิทยากร. 2549. 4-H Life Skills (Targeting Life Skills Model) ทางเลือกใหม่สำหรับงานป้องกันยาเสพติด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://nctc.oncb.go.th> [12 มิถุนายน 2550].
- สกล วรเจริญศรี. 2550. การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลชุดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาธิตสุข, กระทรวง. กรมอนามัย. 2545. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://hps.anamai.moph.go.th/idea.htm> [11 เมษายน 2552].
- สุนันทา ประไพตระกูล. 2535. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุบิน ยุระรัช. 2547. การสร้างโมเดลสามระดับของข้อมูลตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยใช้โปรแกรมเอ็มแอลวิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ วาหงส์. 2550. การจัดองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวารินทร์ โจน์ขจรนภลัย. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรพ์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุวิมล ว่องวานิชและนางลักษณ์ วิรัชชัย. 2543. ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย; การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548. มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สหทัยลોકและการพิมพ์
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก และคณะ, 2550. การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพเด็กด้านทักษะชีวิตนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ.
- อนุศักดิ์ จินดา. 2548. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำพันธ์ วัดกิ่ง. 2550. รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” ปีการศึกษา 2550. เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เขต 4.
- Adalbjarnardottri, S., and Selman, R. 1997. I fell I have received a new vision : An Anaiysis of teacher’s professional development as they work with students on interpersonal issues. Teaching and teacher education 13(4) : 409-428.
- Baker, DZ. 2006. 4-H Volunteer Leaders’ Series: Life Skills Through 4-H. University of Arkansas.[online], Available from: <http://www.uaex.edu>. [2008,May 21]
- Bandura, A. 1997. Social Learning Theory. Engle woods Cliffs, N.J.:Prentice -Hall.
- Bulton. 1974. Development Group Work with Adolescents.London: University of London press.
- Gagne. 1965. ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นของกาเย่. [online]. Available from: <http://learners.in.th/blog/panitee/85784> [2008, August 10]
- Search Institute. 1997. 40 Developmental Assets. [online]. Available from: <http://www.search-institute.org/assets/forty.html> [2008, June 14]
- Shobha, S. 1991. A Study of Academic Achievement in Relation to Academi Motivation and Classroom Social Climate. Journal of Psychological Researches. (Vol. 36, No 2).